

Tórshavn 28. juni 2018

Tigandi og bleikur sum altarsbreyð starir pápi mín út í tóman heim. Soleiðis havi eg ongantíð sæð hann áður. Mamma situr og tosar í sína gráu Nokia 3310, meðan tárini trilla niður eftir kjálkunum. Hon fortelur okkara nærmastu, um at vit eru á veg umborð á flogfarið hjá Atlantic, tí vit skulu á Ríkissjúkrahúsið. Eg liggi á børni og bíði, til eg skal umborð. Eg velji at blunda. Eg síggi fyri mær lötuna frammanundan, tá ið eg lá still á børni, meðan sjúkrabilurin koyrði nakað væl yvir hægst loyvdu ferð - eg hugs: Eg má vera ræðuliga sjúk.

Ferðin niður á Ríkissjúkrahúsið var 14. januar í 2004. Gløggið áhoyrarin hevur kanska longu fangað, at tað var tann 15. januar sama ár, at Norrøna rendi á Molan. Dag um dag. Har umborð var øgiligur ruðuleiki og fjáltur á fólki. Norrøna fekk sum kunnugt stóran skaða, og um illa vildi til, so sakk hon. Men tíbetur varð skjótt og rætt borið at, og Norrøna reið stormin av. Skaðin varð umvældur, og hon kom fyri seg aftur, og hevur ført mangan dýrabaran farm landanna millum. Ikki minst í kvøld, tá ið tit, røsku rynkur, fara umborð og niður til Hirtshals.

Vit fara ein mánaða aftur í tíð, tí tá kendi eg fyrstu eyðkennini av krabba – lymphukrabba.

Eg liggi í sofuni í stovuni og royni at sova. Eg leggi fleiri koddar undir bakið, men pínan er har framvegis. Eg fái pínustillandi, hyggi eftir filmi, men pínan fer ikki burtur. Læknin sigur, at eg standi í vøkstri, og at vøddarnir eru so spentir. Vit royna eitt langt og annað breitt, men likamið viknar sum dagarnir ganga. Eg haldi 11 ára føðingardag 15. desember so frætt sum eg kann, jólini og nýggjárið fara framvið, og tað var ikki ráðiligt hjá mær at fara í skúla við mínum floksfeløgum fyrst í januar. Vit verða send til Havnar, og har fáa vit at vita, at

vit skulu við sjúkrabili beinanvegin vestur á flogvøllin. Tað var har, ið eg fataði, sum áður sagt, at eg var álvarsliga sjúk.

Nøkur minnir frá sjúkralegu mínari, eru komin meira og meira fram, sum eg eri vorðin eldri. Hetta eru minnir, sum eg í eftirtíðini hava kunnað sett í perspektiv.

Eitt av hesum minnum, var frá undirvísingini í skúlanum. Vit fingu undirvísing, tá ið vit mettu, at vit vóru nóg birg til at sita niðri og hugsavna okkum um tað.

Fyrstu ferð, ið eg fór til undirvísing, vóru vit tvær gentur. Hin, ein fitt og kreativ donsk genta, av grønlenskum uppruna, var still í atferð og tóktist ikki serliga merkt av sjúku. Vit tosaðu og loystu onkra uppgávu saman. Tað var fínt, og eg hálvum gleddi meg til næstu undirvísing. Eg var einsamøll til næstu undirvísing. Lærarin og eg. Tá ið eg so spurdi, um hin gentan eisini kom til undirvísing, varð svarað við sorgfylltum eygnabráð, at hon kom ikki í dag. Hon kom ongantíð aftur til nakra undirvísing.

Mamma og babba vóru allatíðina um meg. Av tí, at tað vóru sum oftast bara vit har, so saknaði eg sjálvandi vinkonurnar, sum vóru eftir í Føroyum. Mamma plagar at siga við meg, at eg segði við hana: ”Mamma, nú ert tú ikki bara mamma mín, men eisini mín besta vinkona”. Eg havi helst havt nakað nógv av morfini í kroppinum, tá ið eg segði hatta. Morfin ella ikki: Hasi orðini eru komin beint frá hjartanum.

Nú vit tosa um morfin og annað doyvandi, so kemst ikki uttan um nálirnar, sum hava sett síni sjónligu spor. Um eg taki allar nálirnar tilsamans, sum eg hevði í kroppinum, so vænti eg, at eg sjálvandi kundi givið einum fullvaksnum tindasvíni kapping.

Umframt doyvandi, so fekk eg kemo, sum niðurbreyt kroppin í ríkilig mót. Eg minnst eina ferð, tá ið vit skuldu taka blóðroyndir, at sera illa gekst. Æðrarnar høvdu fingið nokk av nálum. Tær høvdu trekt seg djúpt niður í armin. Tær valdu

at goyma seg. Eg skilji tær væl. Eg minnst, hvussu sjúkrasyrsturin áhaldandi royndi at prika, men rakti skeivt hvørja ferð. Nei, ikki var tað nemt – hvørki hjá teimum ella mær.

Eitt, sum krabbameinssjúklingar uppliva, er at missa hárið. Eg hevði langt hár, men eftir nakrar viðgerðir, so lá hárið eftir á koddanum. Ógvuliga keðiligt fyri eina unga gentu, sum gekk høgt uppí hárið hjá sær. Eg fekk so ein parykk at ganga í, men hann nýtti eg ikki ofta. Valdi heldur ”bandana-loysnina”. Men eg gekk so við ongum hárið niðri á Ríkissjúkrahúsinum, saman við mínum javnlíkum, sum øll ynsktu at vinna á herviligu sjúkuni.

Eg eri sjálv eitt livandi vitni uppá, at tað ber til at verða umvæld sum menniskja, hóast ein hevur – so segði hann – rent á Molan. Ruðuleiki og fjáltur spjaddi seg sum ringar í vatninum hjá mínum nærmastu, men skjótt og rætt varð borið at, og eg fekk neyðugu hjálpina og gjørdist frísk. Ringarnir í vatninum eru eisini slætnaðir aftur hjá mínum nærmastu, sum máttu klára seg uttan meg, mammu og babba fyri tað mesta av einum ári. Tað er gleðiligt, at sosiali kapitalurin er so høgt í metum her á Føroya landi, at hann traðkar til, tá ið tørvur er á tí. Bæði við vitjanum, tænaðum, gávum og góðynskjum.

Í dag, 14 ár seinni, eru als eingi sjúkueyðkenni at hóma. Tað hava tað ikki verið í nógv ár eftir hondini. Og apropos tað at missa hár, so eri eg júst liðug á Hárfríðkanardeildini á Tekniska Skúla. Jú, lívið hevur síni up’s and down’s.

Góðu Rynkur: Vit eru øll so hjartans takksom fyri tykkara stóra íkast til innsavnan av pengum til sjúk børn. Hetta er eitt megnar átak, og vit vita, at tað veruliga ger mun hjá teimum, ið tørva tað. Tit eru eldsálir, sum traðka á pedalirnar heilt frá Klaksvík til París. Ymiskt landslag, ymiskt veður og óvæntaðar hendingar fara at mæta tykkum á vegnum – júst sum í lívinum annars.

Bæði Norrøna og eg komu fyri okkum eftir ógvusliga stoytin. Her havi eg staðið og tosað til tykkara, og seinni fara tit umborð á Norrønu. Vit bæði hava reist okkum, hóast tað sá svart út í januar 2004.

Tað er við takksemi og virðing, at eg fari at ynskja tykkum blíðan byr á leiðini. Má Jesu pápi vera við tykkum. Takk fyri.

Ragnhild Joensen